

รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู
ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

A MODEL OF GROUP DYNAMICS ACTIVITY FOR ENCOURAGING THE
CHILDREN YOUTH AND TEACHER LIFE'S QUALITY IN KHOK-SUNG
DISTRICT, SA-KAEO PROVINCE, THAILAND

สุภัชฌา ศรีเอี่ยม¹ อังคณา กรณยาธิกุล² กนกวรรณ ปานสุขสาร³ และสายนภา วงศ์วิศาล⁴
Supatcha Sri-iam¹ Angkana Karanyathikul² Kanokwan Pansuksan³ and Sainapa Wongwisat⁴

¹ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

² หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี

³ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

⁴ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹Bachelor of Education Program in Thai Language, Valaya Alongkorn Rajabhat
University under the Royal Patronage

²Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Valaya Alongkorn Rajabhat University under
the Royal Patronage

³Bachelor of Education Program in General, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal
Patronage

⁴Bachelor of Education Program in Chinese Language, Valaya Alongkorn Rajabhat University under
the Royal Patronage

E-mail: drsupatcha@gmail.com

Received:	October 25, 2018
Revised:	March 4, 2019
Accepted:	March 5, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริม
คุณภาพชีวิต 2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประชากรที่ใช้
ในงานวิจัยคือเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เด็ก
เยาวชน และครู ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้
คือ 1) โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2) เครื่องมือประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ แบบสอบถาม
ความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยแปรผลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) โปรแกรมการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อ

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย การสร้างความคุ้นเคยของคนในชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ร่วมกัน การส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอาหาร การสร้างเสริมรายได้ เศรษฐกิจในชุมชน 2) ผล ประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชนและครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้วที่มีต่อการจัด กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

The objectives of research were 1) to develop the program of group dynamics activity for encouraging the quality of life, and 2) to study the effects of group dynamics activity on quality of life. The populations of this research are the Children Youth and Teacher in Khok- Sung District, Sa- Kaeo Province, Thailand. Samples used were community the Children Youth and Teacher who volunteered to participate in group activities. Use a simple random method of 40 people. The tools of this research were 1) The program of group dynamics activity, and 2) The operation evaluation tool that is Satisfaction Questionnaire. The data were analyzed by statistical program and the results are based on basic statistics there are the percentage, mean and standard deviation (S.D.). The study indicated that; 1) The program of group dynamics activity for encouraging the life's quality consists of the community participation, the community empowerment analysis, the health's nutrition promotion, an income reinforcement and the economy in the community. 2) The satisfied evaluation result of the Children Youth and Teacher in Khok-Sung District, Sa-Kaeo Province on learning by the program of group dynamics activity for encouraging the life's quality in a very good level.

Keywords

Group activity, Quality of life

ความสำคัญของปัญหา

กลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยน เจตคติและพฤติกรรมของคน ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน (Office of the National Education Commission, 1997) ในปัจจุบันนี้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้รับการยอมรับในทุกหน่วยงาน มีการนำไปใช้ในการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาองค์การการพัฒนาชุมชน การพัฒนากลุ่มทางธุรกิจ การพัฒนากลุ่มการเมือง เป็นต้น ผู้ที่เป็นผู้ริเริ่มในเรื่องนี้ คือ เคิร์ทเลวิน (Kurt Lewin) นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน และนักจิตวิทยาสังคมผู้ศึกษาเกี่ยวกับพลังกลุ่ม และกลุ่ม

ในแง่ของพฤติกรรมมนุษย์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 เป็นต้นมา โดยได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับกลุ่มในสังคม การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของกลุ่ม และความเป็นผู้นำแบบต่าง ๆ กระบวนการกลุ่มมีประโยชน์ในการรวมกลุ่มทางสังคม เช่น เพื่อฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และกระบวนการทำงานของกลุ่มสามารถช่วยเสริมสร้างทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งความเข้าใจเหล่านี้สามารถช่วยให้กลุ่มดำเนินการไปด้วยดี

สำหรับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีหลายรูปแบบแต่ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยนำการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระแก้วโดยใช้การจัดกิจกรรมตามทฤษฎีแบบ "กลุ่มสัมพันธ์" (GROUP DYNAMICS) สอดคล้องกับ(Chatsuphakul, 2003) กล่าวถึงกลุ่มสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายที่ส่งเสริมให้ 1) สร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง 2) สร้างความเข้าใจบุคคลอื่น 3) สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญคือ พัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น และเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเข้มแข็งของท้องถิ่น (Valaya Alongkorn Rajabhat University Under The Royal Patronage, 2017) จังหวัดสระแก้วเป็นเขตพื้นที่ทางการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงได้ร่วมมือกับสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 ดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 256 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,219.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,496,962 ไร่ ทิศตะวันออก ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นระยะทางประมาณ 165 กิโลเมตร ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอลองหาด อำเภอตาพระยาและอำเภอโคกสูง ดังนั้นทำเลที่ตั้งของจังหวัดสระแก้ว จึงมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นประตูสู่ภูมิภาคอื่นของประเทศได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประตูสู่ประเทศในอินโดจีน โดยมีจุดผ่านแดนที่สำคัญ 4 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า 3 แห่ง รวมทั้ง มีตลาดโรงเกลือหรือตลาดชายแดนบ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศปีละหลายพันล้านบาท จังหวัดสระแก้วจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์สระแก้ว ในระยะ 5 ปี (ปี พ.ศ. 2557-2561) ในการเป็นเมืองแห่งความสุข ภายใต้ “4 ดี วิถีพอเพียงประกอบด้วย คนดี สุขภาพดี รายได้ดี สิ่งแวดล้อมดี” (Office of Sa Kaeo Province, 2016)

มหาวิทยาลัยได้สำรวจข้อมูลของเทศบาลตำบลโคกสูง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่ภายในบริเวณตำบลโคกสูง ถนนธนวิถี อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ในเขตหมู่ที่ 8 อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร มีเนื้อที่ตำบลประมาณ 65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 40,625 ไร่ เทศบาลตำบลโคกสูง ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเทศบาลตำบลโคกสูง เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2552 และมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยมีนายสมหวัง แก่นจันทร์ใบ เป็นนายกเทศมนตรี คนแรก และคนปัจจุบัน (Office of Sa Kaeo Province, 2016)

เทศบาลตำบลโคกสูง ทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง ทิศใต้ติดต่อกับ ตำบลโนนหมากมูน อำเภอโคกสูง ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง ภูมิประเทศสภาพโดยทั่วไป เทศบาลตำบลโคกสูง เป็นที่ราบลาดเทไปทางทิศตะวันออกไปสู่ประเทศกัมพูชา มีภูเขาที่สำคัญคือเขาค้อต่าง ประชากรในเขตตำบลโคกสูง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลเต็มทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ได้แก่ 1 – 11 ประชากรทั้งสิ้น 7,168 คน แยกเป็นชาย 3,557 คน หญิง 3,611 คน (Office of Sa Kaeo Province, 2016)

ด้านการศึกษาเทศบาลตำบลโคกสูง มีโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง, โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่งและสถานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง โดยที่ไม่มีโรงเรียนอาชีวศึกษาและโรงเรียน/สถาบันชั้นสูง (Office of Sa Kaeo Province, 2016) จากการลงพื้นที่ เทศบาลตำบลโคกสูง ได้สำรวจและสัมภาษณ์คนในพื้นที่ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญสามารถสรุปเชิงประเด็น ได้ดังนี้ 1) ความไม่คุ้นเคยของคนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมมีประชากรเด็กและผู้สูงอายุ ส่วนประชากรในวัยแรงงานมักย้ายไปทำงานที่อื่น เช่น ในกรุงเทพมหานคร และมักจะส่งบุตรหลานมาให้ผู้สูงอายุในชุมชนดูแล 2) ปัญหาชุมชน จากการสอบถามทำให้ทราบว่าประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุที่ดูแลเด็กเพียงเท่านั้น เด็กไม่ได้รับการดูแลใกล้ชิดกับพ่อแม่ ทำให้เกิดปัญหาในชุมชนเป็นอย่างมาก เช่น ยาเสพติด เด็กแว้น การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากขาดการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว 3) สุขภาพ การรับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ เนื่องจากคนในชุมชนนิยมรับประทานอาหารที่ไม่สุก และรับประทานอาหารไม่ครบทุกมื้อ และไม่ครบตามหลักอาหาร 5 หมู่ 4) เศรษฐกิจไม่ดี ทั้งนี้จากที่ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นเด็กและผู้สูงอายุ ขาดประชากรในวัยแรงงาน ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนไม่ดี

จากสภาพปัญหาพบว่าการดำเนินชีวิตมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี จึงทำให้แต่ละบุคคลต้องเผชิญปัญหามากมายในการปรับตัว ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต้องอาศัยการมีส่วนร่วม และต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนจึงจะสามารถดำเนินการได้ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (Ropngam, 2002) ดังนั้น การพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว จึงต้องให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมจึงสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เน้นเรื่องคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู โดยต้องการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เยาวชน และครู ทั้งนี้เนื่องจาก “เด็ก เยาวชน” เป็นต้นทุนชีวิตของสังคมที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม หากเด็ก เยาวชนที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ จะมีพลังอันสำคัญที่สามารถช่วยกันเสริมสร้างกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มสัมพันธ์ เพราะเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มสัมพันธ์สามารถนำมาบูรณาการได้หลายศาสตร์ จึงมีความสนใจที่จะนำ ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์มาพัฒนาชุมชนโดยเน้นที่เด็ก เยาวชน และครู เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีในจังหวัดสระแก้ว : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลโคกสูง ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนงาน ประเด็นที่ 3 การเรียนรู้เด็ก เยาวชน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานที่จะส่งผลต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ให้มีประสิทธิภาพอย่างไร

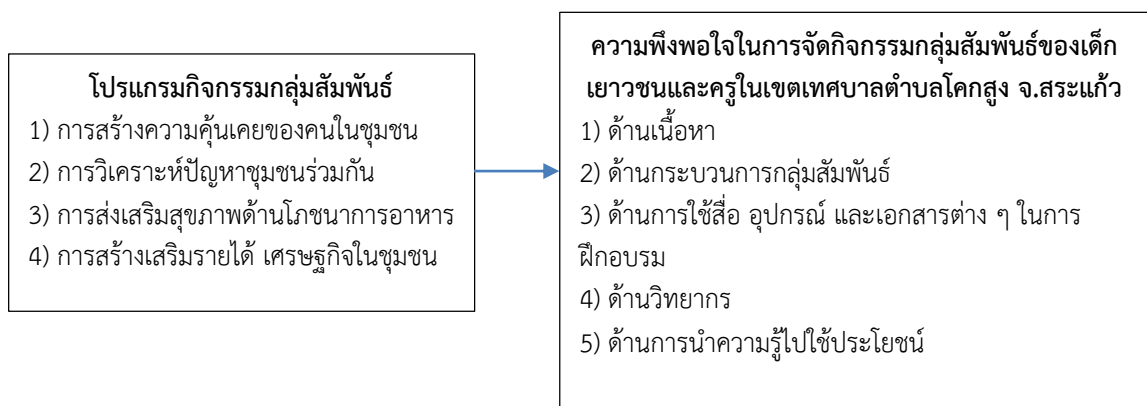
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็ก เยาวชน และครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วย

- 1) การสร้างความคุ้นเคยของคนในชุมชน
- 2) การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนร่วมกัน

3) การส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอาหาร

4) การสร้างเสริมรายได้ เศรษฐกิจในชุมชน

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของเด็ก เยาวชน และครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ด้าน 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ 3) ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม 4) ด้านวิทยากร 5) ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. เด็ก เยาวชน ที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 334 คน

2. ครูที่สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 44 คน

รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 378 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครู และเด็ก เยาวชน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน ได้แก่

1. เด็ก เยาวชน ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 คน

2. ครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวนกลุ่มละ 20 คนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากเป็นกลุ่มที่พอเหมาะในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาบุคคล รวมทั้งสองกลุ่มมีจำนวน 40 คน ซึ่งจะทำให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู

2) แบบสอบถามความพึงพอใจการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครู

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มาเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.2) สร้างโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ใน อ.โคกสูง จ.สระแก้ว

1.3) นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างทดลองได้แก่ อาจารย์และนักศึกษา

1.4) นำโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

1.5) กำหนดช่วงเวลาในการฝึกกิจกรรมกลุ่มเป็นเวลา 1 วัน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง

1.5) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยโดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2) การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1) ศึกษาเอกสารความพึงพอใจ องค์ประกอบของการวัดและประเมินความพึงพอใจ

2.2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของเด็ก เยาวชน และครู

2.3) นำแบบประเมินสอบถามความพึงพอใจกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของเด็ก เยาวชน และครู ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า รายการประเมินสอบถามความพึงพอใจของเด็ก เยาวชน และครู ที่มีต่อการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีค่าตามเกณฑ์ คือมากกว่า .60 ขึ้นไป

2.4) นำแบบประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชนและครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ถึงเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ที่ผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) แบ่งการเก็บข้อมูลวิจัยเป็น 3 ระยะ แบ่งได้ดังนี้

2.1) ระยะที่ 1 ก่อนการดำเนินโครงการวิจัย ผู้วิจัยเข้าไปขอเก็บข้อมูลจากประชากรในพื้นที่ เพื่อศึกษาถึงปัญหาก่อนที่จะทำการวิจัย จากผู้นำชุมชนในเทศบาลตำบลโคกสูง อ.โคกสูง จ.สระแก้ว และกลุ่มประชากรในเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน 10 คน

2.2) ระยะที่ 2 ดำเนินการสร้างรูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครู การฝึกกิจกรรมกลุ่มเป็นเวลา 1 วัน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง การที่ผู้วิจัยกำหนดโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ในช่วงเวลาที่ค่อนข้างสั้นและติดต่อกันครั้งละหลายชั่วโมง เนื่องจาก จากการสอบถามข้อมูลในระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อจำกัดในเรื่อง การเดินทางมาร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพราะกลุ่มตัวอย่างบางคนอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่สะดวกในการมาร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในระยะเวลาหลายวันได้

2.3) ระยะที่ 3 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก เยาวชน และ

ครู เพื่อให้เกิดการสานสัมพันธ์และเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน นอกจากนั้นยังมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และการเสริมสร้างรายได้ในชุมชน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. พัฒนากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบล โคกสูง จ.สระแก้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ด้วยแบบตรวจสอบค่า IOC รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

รายการประเมิน	ค่า IOC	ระดับความสอดคล้อง
1. เนื้อหา		
1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	1	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับกระบวนการวัดประเมินผล	0.6	สอดคล้อง
1.3 เหมาะสมกับเด็ก เยาวชนและครู	1	สอดคล้อง
2. วัตถุประสงค์		
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินกิจกรรม	1	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับกระบวนการวัดและประเมินผล	1	สอดคล้อง
3. กระบวนการดำเนินกิจกรรม		
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	1	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับกระบวนการวัดและประเมินผล	1	สอดคล้อง
3.4 กิจกรรมเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของเด็ก เยาวชนและครู	1	สอดคล้อง
3.5 กระบวนการจัดกิจกรรมเน้นการมีส่วนร่วมในกลุ่ม	1	สอดคล้อง
4. สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม		
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินกิจกรรม	1	สอดคล้อง
4.3 เหมาะสมกับเด็ก เยาวชนและครู	1	สอดคล้อง
4.4 สร้างความสนใจให้กับเด็ก เยาวชนและครู	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่า IOC	ระดับความสอดคล้อง
5. กระบวนการวัดและประเมินผล		
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	0.6	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	1	สอดคล้อง
5.3 สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินกิจกรรมแบบกลุ่มสัมพันธ์	1	สอดคล้อง
5.4 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	1	สอดคล้อง
5.5 ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	0.6	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 การหาค่า IOC แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย พบว่า ค่า IOC เฉลี่ยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ในทุกข้อ มีค่าอยู่ในระดับ 0.6 ขึ้นไป ดังนั้นรูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว มีคุณภาพอยู่ในระดับสอดคล้อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีจำนวน 13 ข้อ ที่มีค่า IOC มากที่สุดคือ เท่ากับ 1 ได้แก่ข้อที่ 1.1 1.3 2.1 2.2 2.3 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 4.1 4.2 4.3 4.4 5.2 5.3 5.4 และมีจำนวน 3 ข้อ ที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.6 ได้แก่ข้อที่ 1.2 5.1 5.5

รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู การฝึกกิจกรรมกลุ่มเป็นเวลา 1 วัน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครู

ช่วงที่	เวลา (ชั่วโมง)	เนื้อหา	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
1	2	การสร้าง ความคุ้นเคยของ คนในชุมชน	1) กิจกรรมเข้าจังหวะ ได้แก่ - กิจกรรมร้องเพลง - กิจกรรมการฝึกสมอง เช่น การเล่นจ๊อบแอล การฝึกสมาธิจาก การใช้นิ้วมือ - การเดินเพื่อบริหารร่างกาย 2) การเล่นเกมรวมใจคล้องใจ
2	2	การวิเคราะห์ ปัญหาชุมชน ร่วมกัน	การร่วมจัดทำต้นไม้ปัญหาในชุมชน โดยเด็ก และครูร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาที่พบในชุมชน เช่น ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาการบริโภค อาหารสุก ๆ ดิบ ๆ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เป็นต้น

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ช่วงที่	เวลา (ชั่วโมง)	เนื้อหา	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
3	2	การส่งเสริม สุขภาพด้าน โภชนาการอาหาร	กิจกรรมอาหารพื้นถิ่น 5 หมู่ ดังนี้ กิจกรรมย่อยที่ 1 ความรู้เรื่องโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่ ใน รูปแบบของธงโภชนาการ กิจกรรมย่อยที่ 2 อาหารพื้นถิ่นมีสารอาหารครบและเหมาะสม หรือไม่ 1. ให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างเลือกอาหารพื้นถิ่นที่นิยมรับประทานมา กลุ่มละ 5 เมนู 2. ให้แต่ละกลุ่ม จำแนกว่าอาหารแต่ละเมนู ประกอบไปด้วยสารอาหาร ประเภทใด (คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน วิตามิน เกลือแร่)
4	2	การสร้างเสริม รายได้ เศรษฐกิจ ในชุมชน	การจัดทำแอมสับปะรด เพื่อแปรรูปผลิตผลตัวอย่างในชุมชน ให้เป็น ผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชนได้ โดย วิทยากรสาธิตการทำแอมสับปะรดวิธีต่อไปนี้ 1. นำสับปะรดมาปอกเปลือก เอาแกนกลางออก แล้วหั่นเป็นชิ้นหยาบ ๆ ประมาณ 1-2 นิ้ว 2. ใส่สับปะรดลงในหม้อ ตั้งไฟเคี่ยวจนสับปะรดนุ่ม 3. ใส่น้ำตาล น้ำมะนาว และเกลือ เคี่ยวต่อ คนตลอดเวลา ใช้ไฟกลางจน น้ำงวด ใช้พายคนยกขึ้นพอข้นติดพายและไหลหยดลงช้า ๆ เป็นใช้ได้ 4. ใส่เจลลาติน เคี่ยวต่อจนเจลลาตินละลาย 5. ตักใส่ขวดที่สะอาด และแห้ง ปิดฝา เก็บไว้ได้หลายวัน

จากตารางที่ 2 แสดงรูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก
เยาวชนและครู ประกอบไปด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างความคุ้นเคยของคนในชุมชนมี
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คือ 1.1) กิจกรรมเข้าจังหวะ 1.2) เล่นเกมรวมเงินคล้องใจ 2) การวิเคราะห์
ปัญหาชุมชนร่วมกัน มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คือ การร่วมจัดทำต้นไม้ปัญหาในชุมชน 3) การส่งเสริม
สุขภาพด้านโภชนาการอาหาร มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คือ กิจกรรมอาหารพื้นถิ่น 5 หมู่ 4) การสร้าง
เสริมรายได้ เศรษฐกิจในชุมชน ด้วยการจัดทำแอมสับปะรด ซึ่งสับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจในชุมชน

2. ประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว

ตารางที่ 3 ผลประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.53	0.75	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์	4.51	0.63	มากที่สุด
3. ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม	4.55	0.56	มากที่สุด
4. ด้านวิทยากร	4.60	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	4.43	0.52	มากที่สุด
รวม	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชนและครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.58) โดยเรียงลำดับตามรายด้านจากความพึงพอใจมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.47) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.56) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.75) ด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.63) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.52) ตามลำดับ

อภิปรายผล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบล โคกสูง จ.สระแก้ว พบว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ด้วยแบบตรวจสอบค่า IOC มีความเหมาะสมในด้าน 1) เนื้อหา 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการในการดำเนินกิจกรรม 4) สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม 5) กระบวนการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ (Wijitwong, 2012) กล่าวว่ารูปแบบของการจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันได้ และ Chumanee (2003) ได้ให้กล่าวถึงกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นกระบวนการที่สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างอิสระ และทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องซึ่งกิจกรรมนั้นเป็นชุดของกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มได้ผลงานอันเดียวกันและจากผลงานที่ได้ทำให้สมาชิกทุกคนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ และมีความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่มด้วยกันโดยพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ช่วยส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และครู ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นเป็นลำดับ

2. รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู การฝึกกิจกรรมกลุ่มเป็นเวลา 1 วัน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา 1) การสร้างความคุ้นเคยของคนในชุมชน 2) การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนร่วมกัน 3) การส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอาหาร 4) การสร้างเสริมรายได้ เศรษฐกิจในชุมชน และจะมีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการติดตามผลอีกครั้ง ในภาคการศึกษาต่อไป ซึ่งเห็นได้ว่า Khaemmanee (2002) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อยซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่หลากหลายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ช่วงเวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มนั้นควรคำนึงถึง ดังที่ Wongsri (2013) กล่าวว่า เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น ควรให้มีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพราะหากใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจเกิดความเหนื่อยล้า เบื่อหน่ายได้ และควรเว้นระยะเวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่มพอสมควร ไม่จัดเร็วเกินไป และไม่ปล่อยไว้นานเกินไป ผู้เข้าร่วมอาจจะเตรียมความพร้อมไม่ทัน หรือหากเว้นระยะเวลานานเกินไป อาจทำให้การเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องได้

3. ผลประเมินความพึงพอใจของเด็ก เยาวชนและครูในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ. สระแก้ว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) โดยเรียงลำดับตามรายด้านจากความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยดังนี้ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.55$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.53$) ด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.51$) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย Kamkom (2003) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นโดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลจะได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ (Chatsuppakul, 2003) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มไว้ว่า 1) เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง 2) เพื่อสร้างความเข้าใจบุคคลอื่น 3) เพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ทำให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ตอบสนองตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ในเชิงปฏิบัติการ จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นเครื่องมือที่ดีอย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมและสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับคนในชุมชนได้

1.2 ในเชิงนโยบาย ควรมีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถเปลี่ยน

รูปแบบกิจกรรมเป็นอย่างอื่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว ในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการนำเทคนิควิธีการอื่น ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และครู ในเขตเทศบาลตำบลโคกสูง จ.สระแก้ว

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอบคุณสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ประสานงานในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

References

- Chatsuppakul, K. (2003). *kitchakam klum nai rōngriān* [Group activity in school] 5th ed. Bangkok: Phattanasuksa.
- Chumanee, A. (2003). *kānpriāpthiāp phon samrit thāngkān rīan khwāmkhith sāngsan læ manutsayasamphan khōng nakriān chan matthayommasuksa pī thī sām thī rīan wichā sangkhommasuksa dōi kānsōk duāi withī sot ‘arilai læ kānsōk dōi chai krabuānkan klum samphan* [Comparison of academic achievement Creativity and human relations of mathayom suksa three students studying social studies by storyline teaching and by using group relationship processes]. Thesis, Master of Education, Secondary Education Srinakharinwirot University Prasarnmit. (Copy).
- Kamkom, A. (2003). *kānhai bōrikan sinchūa khōng thanākhan ‘ākhan songkhro; suksa chāk khwāmkhithen khōng phuchai bōrikan faī kitchakan sakha krungthēp læ parimonthon* [Credit Service of Government Housing Bank: Study from the opinions of service users in the Bangkok and perimeter]. Master of Arts Thesis Political Science College Kasetsart University.
- Khaemmanee, T. (2002). *sāt kānsōk* [Knowledge of teaching]. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing House.
- Office of the National Education Commission. (1997). *mātrathan kānsuksa phūa kānpromoēn khunnaphāp phāinoḥ: radap kānsuksa naphun than*

- [Educational standards for external quality assessment: preschool education level]. Ph.D.
- Office of Sa Kaeo Province. (2016). **phāēn phatthana c̣hāngwatsakæō** [Sa Kaeo Provincial Development Plan]. Sa Kaeo: Office of Sa Kaeo Province.
- Ropngam, Y. (2002). **kānmī sūanruām khōng khārāṭchakān samnak ngoppamān nai kāṅkatirūp rabop khārāṭchakān** [Participation of government officials in the budget office in the reform of the civil service system]. Term paper Master of Arts. National Institute of Development Administration.
- Valaya Alongkorn Rajabhat University Under royal patronage. (2017). **phāēn patibatkān mahāwittayalaiṛāṭchaphatwa lai ‘Alongkōn nai phra bōrom rāchūpatham prācham pīngoppamān sōngphanhārōḥhoksip** [Valaya Alongkorn Rajabhat University Action Plan In the royal patronage Budgetyear 2017]. Pathum Thani. Valaya Alongkorn Rajabhat University Under royal patronage
- Wongsri, T. (2013). **kāṅchai kitc̣hakam klum phūā sœmsāng khwām phōphīāng khōng nakrīan rōngriān matthayom wat sī c̣hān pradit samut prākān** [Group activities to enhance the sufficiency of students in Matthayom Wat Sri Chanpradit School, Samutprakarn]. Thesis, M.Ed. (Guidance Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Wijitwong, W. (2012). **phon khōng kitc̣hakam klum phūā phatthanākān tham ngān rūām kan khōng nakrīan radap matthayommasuksā tōṇ ton rōngriān phra haruthai phatthana wēt Krung Thēp Mahā Nakhōn** [The Effects of Group Activities to Improve Collaboration of secondary school students in Praharuthaipattanawet School, Bangkok]. Thesis, M.Ed. (Guidance Psychology). Bangkok: Graduate School Srinakharinwirot University.